

Tulevaisuuden metsä-Suomi -juttusarja Metsälehdessä
Artikkeli on julkaisu Metsälehdessä 22/2003 20.11.2003

Monimuotoisuutta metsänhoitoon

Hiljaintain seisoin kuusikkokummulla miettien, mikä voisi olla vajaan satavuotiaan kuusikon tulevaisuus. Pitäisikö kuviolla tehdä jotain vai antaa sen kasvaa.

Ajatuksissani kävin läpi erilaisia vaihtoehtoja, mitä minulla metsänomistajana voisi olla.

- a) Jos päätavoitteenani olisi tehokas puuntuotanto, niin mitä toimia se minulta edellyttäisi.
- b) Jos päätavoitteenani olisi puuntuotanto, mutta haluaisin metsän silti säilyvän jatkuvapeitteisenä, niin miten kuviota tulisi käsitellä.
- c) Jos tavoitteenani olisi kummun säilyttäminen perheeni mukavana retki- ja marjapaikkana, niin miten turvaisin alueen marjatuotannon ja kenties voisin vielä lisätä alueen viihtyvyyttä retkipaikkana ja samalla saisin kenties vielä muutaman euron vaivanpalkkaa.
- d) Jos tavoitteenani olisi kehittää paikasta oma pieni "vanhan metsän" alue, voisinko kenties jollain toimin sitä edesauttaa.

Luulen, etten ole ainoa metsänomistaja, jonka mielessä vilahtelevat erityyppiset tavoitteet metsänomistukselleen.

Kotiin saavuttuani etsin käsiini Tapion julkaisun "Hyvän metsänhoidon suositukset" vuodelta 1999 ja aloin tutkia, minkälaisia vastauksia esittämiini kysymyksiin hyvän metsänhoidon suositukset olivat tarjoamassa. Täytyy myöntää, että yllätykseni ei ollut järin suuri huomattessani, että tarjolla ei ollutkaan vaihtoehtojen kirjoa. Julkaisun perusteella oli löydettävissä yksi keskitie, joka yritti puristaa yhteen sekä puuntuotannon että monimuotoisuuden turvaamisen. Seuraavaksi kävin tutkimassa paikallisen metsäkeskuksen internet-sivuja, mutta eipä sieltäkään löytynyt mitään lisääpua. Ajankohtaisia asioita käsittelevät sivutkin näyttivät enemmän orientoituvan metsäurheilun ja suunnistuksen suuntaan kuin metsätalouteen.

Suomessa nolla hehtaaria viljelymetsiä?

Metsäalan tulevaisuusfoorummin työryhmätyöskentelyssä olen käynyt laajalti läpi erityyppisiä tilastoja ja kirjallisuutta. Tutkiessani YK:n maatalous- ja elintarvikejärjestö FAO:n julkaisua maailman metsien tilasta vuodelta 2003 (State of the world's forests, 2003) tein ainakin itseäni hämmäntävän huomion. Metsäpinta-aloja ja alojen muutosta kuvaavassa taulukossa sarakkeessa viljelymetsät (Forest plantations) oli Suomen kohdalla 0 ha; aivan oikein nolla hehtaaria. Vastaava luku Ruotsin kohdalla oli 569 000 ha ja itäisen naapurimme Venäjän kohdalla luku on 17 340 000 ha. Taulukon tiedot olivat vuodelta 2000.

Tapion metsänhoitosuosituksia lukiessani olin kyllä tiedostanut sen, että meidän metsänhoitomme peruspilari on luonnonläheinen metsänhoito. Mutta yllätys oli se, että tämä näkyi jopa FAO:n tilastoissa, vaikka meillä miljoonia taimia istutetaan vuosittain ja puuta tuotetaan paikoin hyvinkin tehokkaiden menetelmien avulla. Termi viljelymetsätalous näyttää meillä olevan vähemmän käytetty. Naapurissamme Ruotsissa viljelymetsätalous-termi on sen sijaan jokapäiväisessä käytössä.

Nämä molemmat esimerkit kertovat hyvin suomalaisen kokonaisvaltaisen metsänhoidon ajattelumallin. Valittu suuntaus on hyvin vallitseva. Kuitenkin nykyään todellisessa elämässä puuta voidaan tuottaa hyvinkin intensiivisesti tai jopa "sivutuotteena". Parempi ratkaisu on saada sivutuotteena tuotetut puutkin teollisuuden käyttöön kuin rajata se osa metsistä kokonaan puuntuotannon piiristä pois.

Luonnonmetsäpuuta vierastetaan maailmalla

Tohtori Roger Sedjo (Resources for the Future, 2001) on laskelmissaan päätenyt siihen, että puolet maailmassa teollisesti käytettävästä puusta tulee vuonna 2050 nopeakasvuisista viljelymetsistä (industrial plantations, fast-growing) ja tämän lisäksi neljännes tavanomaisista viljelymetsistä (industrial plantations, indigenous). Nyt näiden raaka-ainelähteiden osuudet ovat 10 ja 24 prosenttia. Jo nyt luonnonmetsistä tulevaa puuta vierastetaan monin paikoin ja ovatpa jotkut yritykset jo ilmoittaneet tulevaisuudessa käyttävänsä pelkästään viljelymetsistä tulevaa puuraaka-ainetta.

Muualta katsottuna luonnonläheisesti hoidetut metsämme luokitellaan hyvin helposti ei-viljelymetsiksi ja siten raaka-ainelähteenä vältettäväksi; jopa lähes luonnonmetsinä suojeltaviksi. Olemmeko ottamassa tässä tietoisien riskin, kun kaikki pelimerkit ovat meillä nyt samassa korissa. Vai olisikohan jo aika ottaa seuraava askel luonnollisessa kehityksessä ja monipuolistaa kuvaa metsänhoidostamme maailmalla tuomalla viljelymetsätalous luonnonläheisen metsänhoidon rinnalle. Käytännön metsänhoidossa tarvitaan malleja erilaisille metsänomistajille lähtien aina puun tehotuottajista marjapaikan vaalijoihin. Osaava metsäneuvonta kykenee tarjoamaan vaihtoehtoisia ratkaisuja ja toimintamalleja kuhunkin tilanteeseen.

TANELI KOLSTRÖM